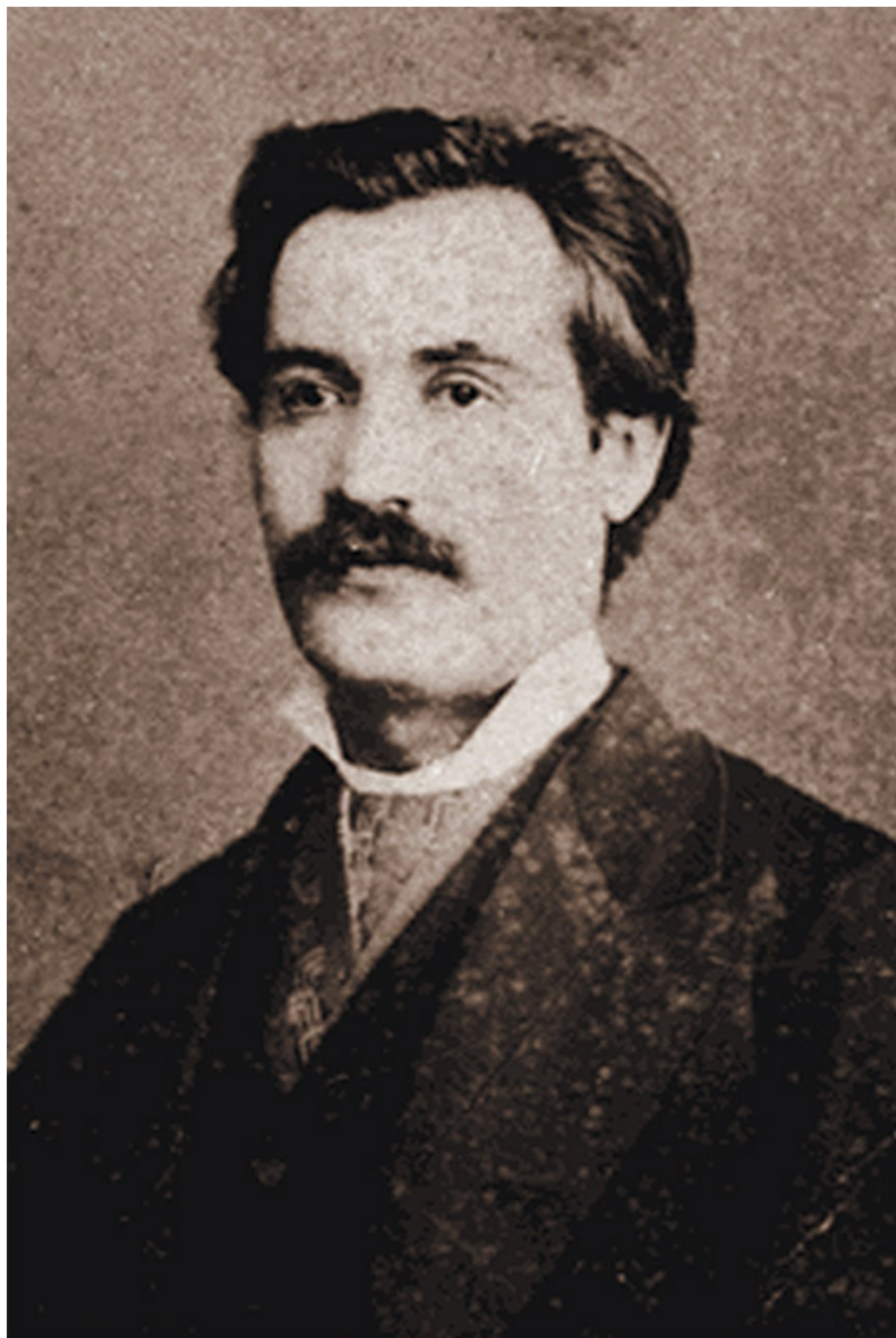

**[„«ROMÂNUL» CAUTĂ A
JUSTIFICA...”] – de Mihai
Eminescu [20 martie 1883]**

„Românul” caută a justifica refuzul d-lui mareșal al Curții de-a prezenta cererea de audiență a senatorilor din opoziție

M.S. Regelui. Argumentul său de căpetenie nu are meritul originalității; e același pe care mareșalul însuși l-a dat: „că există un regulament din 1874 care prescrie că audiențe colective nu se pot acorda decât autorităților”.

Dac’ ar fi să ne plătim de – acest răspuns c-un argument ad hominem, valabil în toate cazurile pentru redactorii

„Românului”, am putea zice c-am studiat cu foc coloanele din 1876 ale foii azi oficiale și că dovezile ce le-au adus tot ea când era în opoziție ne-a convertit atât de complet că rău se interpreta regulamentul încât am ajuns și noi la rara ocazie de-a deodată dreptate foii acesteia și de-a admite ca bune și valabile temeiurile ce le aducea... atunci.

Dar, precum am zis, argumentul ar fi ad hominem, absolut valabil față de redactorii foii oficiale, nevalabil însă cu omul care nu s-ar fi legat prin nimic în această cestiune.

Găsim dar că acel regulament – oricare i-ar fi originea – rău și fără cale s-a interpretat în modul în care se face.

Delegațiunea unui oraș care-a ars, comitetul unei societăți pentru înființarea unei Academii, nu sunt de ex. autorități ale puterii publice; cu toate acestea nu credem că d. mareșal să opue vreodată vestitul său regulament primirii unor asemenea oameni.

Pentru scopul polemic al acestor șiruri ar fi fost îndeajuns de-a opune „Românului” propriile sale cuvinte de la 1876 în această afacere; dar noi nu ne sfiim a declara că rău se interpretează regulamentul față cu oameni cari prin mandatul lor au un caracter public și cărora nu li se poate tăgădui dreptul de-a aduce Coroanei rugăminți în cari nu e implicat deloc interesul lor personal, ci asemenea un interes public.

Dac – am căuta să esplicăm regulamentul după cum ne convine nouă ce lesne ne-ar fi a zice: Dar oare roșii la 1874 era prezentabili la Curte? Apoi- slavă Domnului – i-am apucat în vremile acelea. Mulți cari azi umblă țăntoși în cupele pe atunci îmblau iarna cu pălărioară de paie și cu hainuță de dril. De! Patria nu recunoscuse încă că patru clase primare și un curs de violoncel dau dreptul la ocuparea demnităților ei. Pe atunci existențele bântuite de furtună ale roșiilor erau termometre vii pentru studii de climatologie; azi ei sunt exemplare escelente pentru Klemmatologie. Suntem siguri că cei mai mulți din dumnealor vor pricepe acest termen din urmă.

Ce era partidul roșu? O adunătură de oameni ignoranți, în mare parte străini de această țară, vicioși, incapabili de muncă, maturi în cele mai multe cazuri de apucarea unor meserii maloneste sau de pușcărie, constituind în adevăr elemente de-a căror contact colectiv trebuia ferită nu numai Curtea, dar orice instituție.

Nu ca elemente politice; ca elemente social problematice, moralimente căzute, ar fi trebuit să li se închiză ușa regelui. Iată esplicarea pe care am da-o noi acelu regulament dac' ar fi vorba să răspundem numai cum ne convine nouă.

Dar zice „Românul”: „e un obicei care există și se respectă la Curțile europene”.

Curțile europene nu dovedesc însă nimic în privirea Curții noastre. Toată originea dreptului public e alta la noi, alta în Apus; la noi Domnul n-a pus nicicând o coală de hârtie între el și cetățeanul onest.

Astăzi... roșii, doctori în științele evitate de morală, au în adevăr privilegiul de-a intra, pe când omului onest [î]i rămâne cel mult datoria de-a o solicita intrarea, desigur nu din deșertăciune, ci pentru cuvinte cu mult mai grele.

Daca nu ne-ar fi din cale afară silă, am spune noi cine sunt acia și... acelea a căror moravuri, pretinse private, sunt de-o

publicitate atât de pronunțată încât ar trebui să le 'nchiză intrarea, a căror prezență, chiar sporadică, incomodează societatea cea bună. S-a primit persoane, vulgo cu steag, la baluri și la petreceri de-o onoare... pe atât de puțină pe cât de cunoscută, și asta numai pentru că erau fiici sau neveste de politicieni roșii. Și acești oameni, a căror vieți sunt niște mlaștini, abia întrecute de cinismul lor public, acești oameni esplică regulamente de primiri la Curte. Ei, dintre cari cei mai mulți, nu după reglemente scrise, ci după cea mai elementară cuviință n-ar merita a trece un prag onest !

Dar să lăsăm lecțiile de respect pentru Curte, pe cari nu le dau de astă dată republicani deghizați, oameni cari au batjocorit și tron și Curte zeci de ani de-a rândul, și să venim la altele.

Deci, după d. general Florescu, zice oficiosul, revizuirea în sine nu e un motiv de îngrijire pentru nimeni... (ci numai în împrejurările actuale) ea poate și trebuie să se facă în alte împrejurări.

Daca confrății s-ar convinge că pentru asemenea sofisme, remarcabile prin platitudinea și petulanța lor, nu mai găsesc în țară cititori destul de naivi, ce bine – ar fi.

Va să zică o criză organică încetează de-a fi o criză când nu mai plouă afară.

Ideea firească că criza unei schimbări a Constituției e în genere plină de pericole, dar că se agravează încă prin situația din afară, e atât de complicată pentru capetele confrăților încât se prefac a fi incapabili de-a o pricepe.

Apoi mai citim:

E firesc ca susțitorii și amicii subscriitorilor petițiunii de la Iași... să nu voiască ea reforma constituțională să se facă în sens liberal...

Această frază e în adevăr culmea nerușinării gazetărești.

Va să zică subscriitorii petițiunii de la Iași sunt actualii membri ai opoziției. Generalul Florescu, d-nii Kogălniceanu și Vernescu au iscălit petițiunea de la Iași. Și nu este numai un neadevăr la adresa opoziției, e o injurie, îndealtmintrelea gratuită, adusă unor oameni care sprijinesc acum guvernul d-lui Brătianu.

Promotorul acelei petițiuni, autorul ei e prințul Gr. M. Sturza. Niciodată noi, oricari ar fi fost schimbările de opinii ale prințului, nu le-am reprobat, pentru un motiv foarte simplu. A putut fi ieri conservator, poate fi azi liberal, mâni republican; o mărturisim: caracterul și dezinteresarea sa vădită ne-a oprit de la orice reprobare. Am avut ocazie de-a constata că prințul Gr. Sturza, spre marea deosebire de alții, nici funcții vânează, nici se teme a pierde funcții, nici umblă după păsuieli, nici are rude de pus în slujbă, c-un cuvânt schimbările sale sunt dictate poate de bunul său plac, niciodată, absolut niciodată de interes.

În timpul din urmă prințul s-a arătat favorabil proiectelor d-lui Brătianu sau în genere n-a făcut nici o opoziție, nici chiar în cestiunea reformei constituționale.

Apoi sunt oameni d-nii de la „Românul” când ne impută nouă în colectiv acea petiție semnată de bărbați cari au trecut de mult abizul ce-i despărțea de d. Brătianu?

Cestiunea cu petiția de la Iași e asemănătoare cu aceea a Convenției comerciale.

D. Boerescu era autorul ei principal, în timpuri în cari în adevăr se putea justifica că prin acel act câștiga României o suveranitate pe cari vecinii nu recunoșteau c-o putem exercita. După asta, d-sa devine consiliarul și amicul roșiilor, și astăzi? Astăzi, tot noi să purtăm singuri ponosul, iar alții să aibă folosul?

Să ne punem în poziția „Românului”. Să presupunem că noi am fi avut a suferi în trecut, prin vorbe sau prin măsuri luate bunăoară de d. Kogălniceanu, e o simplă presupunere aceasta, în timpul când d-sa a fost coleg al d-lui Brătianu. Cădea- nis -ar nouă oare de-a face azi roșiilor o vină din acele vorbe sau măsuri pe cari i le-am presupus d-lui Kogălniceanu, astăzi când un program comun de muncă ne unește? Fără îndoială nu. Ar fi nedrept față chiar cu un adversar atât de nedrept precum sunt roșii; ar fi o extremă lipsă de cuviință cătră bărbatul cu care ne-am unit.

Dar roșii n-o simt aceasta. Zilnic vorbesc de Tractatul de negoț și au alături pe d-nii Boerescu și Dim. Ghica; vorbesc de petițiunea de la Iași și ca mâni semnatarii de căpetenie ai acelei petiții vor fi alături cu ei, căci în contra lor nu sunt.

Purtarea aceasta a foi oficiale cu amicii și aliații partidului e atât de comună încât își caută pereche.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro